

Za tajemstvím Ždánické tvrze

Pramen čerpání: Školní kronika Autor: Zdeněk Bičík deník ZAŘ r.1968.

Historický kroužek při Východočeském muzeu v Pardubicích skládající se z několika mladých nadšenců pro místní vlastivědu, provedl roku 1968 větší průzkum tvrziště ve Starých Ždánicích.

O Ždánicích máme první zprávu v historických pramenech k roku 1339, kdy Vaněk ze Ždánic prodal Ždánice Opatovickému klášteru za 65 kop grošů. Jan ze Ždánic je například podepsán na stížném listu české šlechty do Kostnice proti upálení Mistra Jana Husa. Roku 1436 se Ždánice dostaly zástavou od císaře Zikmunda Diviši Bořkovi z Miletínka, který je připojil k Pardubickému panství, v jehož svazku zůstaly až do poloviny osmnáctého století. Farní kostel sv. Václava se poprvé připomíná r.1395.

Tolik tedy stručně z historie obce. Nyní ke tvrzi. Z historických pramenů o ní nevíme prakticky skoro nic. Tvrziště se nachází asi 1000 metrů jihovýchodně od kostela v louce na nepatrném terénním vyvýšení.

Již v roce 1966 zde zkoumal František Šebek a archeolog Luděk Skružný. Vykopali sondu napříč tvrzištěm dva metry širokou a 90 cm hlubokou. Nalezené střeby (několik málo s vlnkovitou výzdobou a byly zřejmě vystaveny požáru) lze datovat do 14.-15. století. Pouze několik kusů lze zařadit do 16. století. Šebek a Skružný vyslovili domněnku, že tvrz byla devastována pravděpodobně při výstavbě rybníka počátkem devatenáctého století, kdy z velké části vzaly za své i kulturní vrstvy v jejím nejbližším okolí.

V roce 1968 zkoumal historický kroužek toto tvrziště ve větší míře. Mimořádně obětavou podporu získal u ředitele ždánické školy pana Martince. Byly provedeny další sondy přes areál tvrziště. Mladí historikové získali 538 kusů materiálu. Byl mezi nimi středověký džbán se zelenou glazurou, značné množství středověkých střepeů dokonce dva pazourky z doby kamenné. Koncem léta 1968 byl průzkum tvrze uzavřen. Podle nalezeného materiálu jde o tvrz ze 14.-16.stol. Její malá rozloha nasvědčuje, že to byla stavba, kterou mohl obývat majitel s rodinou a minimálním počtem služebnictva. Ždánická tvrz byla zřejmě rytířským sídlem nejnižšího řádu, jehož majitel zřejmě neoplýval bohatstvím. Snad byla tvrz opuštěna za husitské revoluce, případně v 15. stol., a k jejímu zániku došlo začátkem 16. století při pernštýnské výstavbě rybníční sítě.

Jsou to vesměs domněnky a teorie, nepodložené dostatečným průzkumným materiálem. A tak je tu i nadále otazník nad založením, existencí i zánikem tvrze. Lze o ní jen diskutovat, ale fakta chybí do dnes.

